

SYLABUS KURZU

pre školský rok 2019-2020

Kódy	Kurz	Počet hodín týždenne	Počet kreditov	Prerekvizity:
M-VOBde-013	UMENIE VO VÝCHOVE K OBČIANSTVU	2	2	žiadne
Vyučujú:				
prof. PhDr. Erich Mistrík, CSc., Katedra etickej a občianskej výchovy				

Kontakt:

Moskovská ul. 3, miestnosti č. 211 a 201, tel: 02/50222-319 a -320, fax: 02/50222-316

Anotácia:

Predmet vedie študentov k chápaniu možností, ako využiť umenie a postupy práce s umením v občianskej náuke a v rozvoji kultúrnych kompetencií detí. Cez praktické cvičenia rôznych metód práce s umením študenti získavajú zručnosti pre plánovanie a uskutočňovanie práce s umením v škole.

Ciele:

Rozvoj poznania:

Poznatky o možnostiach a metódach výchovy umením.

Prehľad o hlavných koncepciách estetickej výchovy.

Rozvoj schopností a zručností:

Schopnosti plánovať a riadiť prácu s umením v triede.

Zvládnutie niekoľkých metód estetickej výchovy.

Témy hodín:

Úvod

- Ciele predmetu: Skúsenostné a zážitkové učenie pre prácu s umením. Osvojenie si metód estetickej výchovy. Pochopenie možností práce s umením.
- Práca s umením v slovenskom štátnom vzdelávacom programe.

Zmysel estetickej výchovy pre rozvoj osobnosti dieťaťa

- Aktívna a pasívna estetická výchova – ich zmysel, prejavy, možnosti.
- Kompetencie, ktoré rozvíja práca s umením.
- Jednostrannosť a obmedzenia klasickej estetickej výchovy zameranej na osvojenie si „správneho“ vkusu.
- Ciele práce s umením v občianskej náuke: rozvoj kultúrnych kompetencií, rozvoj sebareflexie a identity žiakov, rozvoj flexibilitnosti vnímania a kritického myslenia.

Metódy práce s umením

- Členenie metód práce s umením podľa foriem – recepcia, hra, reprodukcia, parafráza, experiment, improvizácia, patterning, shadowing, diskusia...
- Členenie metód podľa cieľov – kognitívne (diskusia, recepcia...), afektívne (reprodukcia, pantomíma, shadowing, hra...), psycho-motorické (patterning, shadowing, pantomíma...).
- Členenie metód podľa použitých vyjadrovacích prostriedkov – pohybové (pantomíma...), výtvarné (kreslenie, tvorba koláží, maľovanie, modelovanie...), jazykové (tvorba básní, tvorba

príbehov...), zvukové (spev, hra na nástroj...), divadelné (dramatizácia, animácia), pohybové (výrazový tanec...), multimediálne (elektronické nástroje...), synestetické.

- Práca s vybranými metódami v prospech rozvoja občianskych kompetencií.

Hodnotenie práce s umením v občianskej náuke

- Obsah hodnotenia: Hodnotenie vo vzťahu ku kultúrnym kompetenciám, vo vzťahu k cieľom a vo vzťahu k využitým metódam.
- Formy hodnotenia mimokognitívnych a kognitívnych zručností žiakov.

Požiadavky na udelenie kreditu:

Študenti si v učebniciach akéhokoľvek školského predmetu (mimo občianskej náuky) alebo v iných metodických materiáloch, ktoré nie sú určené pre občiansku náuku, vyberú jednu ľubovoľnú aktivitu, v ktorej sa využíva umelecké dielo. Aktivitu upravujú tak, aby ju bolo možné využiť na hodine občianskej náuky. Písomne spracujú podľa tejto štruktúry:

- Ciele aktivity (aké zručnosti a schopnosti rozvíja, pri akej téme občianskej náuky by ju bolo možné využiť v škole – študenti si vyberú jednu tému).
- Cieľová skupina aktivity (pre akých žiakov by bolo možné ju využiť).
- Čas a priestor (ako dlho by trvala, prípadne špeciálne požiadavky na priestor).
- Priebeh aktivity (stručný scenár, ako by ju študent/študentka realizovali).
- Hodnotenie aktivity (ako by hodnotili žiakov).
- Teoretický pohľad na aktivitu (študenti využijú tri kľúčové slová z teórie estetickej výchovy).
- Využitá literatúra.
- Rozsah: Max 5 strán (max 9 000 znakov).

Základné kritérium hodnotenia

Rešpektovanie možností práce s umením a rešpektovanie cieľov občianskej náuky.

Termín odovzdania

Do konca hodnotiaceho týždňa.

Bodové hodnotenie

A	100-90 bodov
B	89-80 bodov
C	79-70 bodov
D	69-60 bodov
E	59-50 bodov
Fx	menej ako 50 bodov

Literatúra:

Knihy:

1. *Antológia z dejín estetickej výchovy*. A. Fischerová (ed.). Bratislava : UK, 1992 (bez ISBN)
2. BABYRÁDOVÁ, H.: *Rituál, umění a výchova*. Brno : PdF MU, 2002. ISBN 80-210-3029-1
3. BLAŽEK, B. – OLMROVÁ, J.: *Kráska a bolest*. Praha : Pyramida, 1985 (bez ISBN)
4. FULKOVÁ, M. – HAJDUŠKOVÁ, L. – SEHNALÍKOVÁ, V: *Galerijní a muzejní edukace*. Praha : PdF UK, Uměleckoprůmyslové muzeum, 2011. ISBN 978-80-7290-535-5
5. FULKOVÁ, M. – JAKUBCOVÁ, L. – KITZBERGEROVÁ, L. – SEHNALÍKOVÁ, V:

- Galerijní a muzejní edukace 2.* Praha : PdF UK, Uměleckoprůmyslové muzeum, 2013. ISBN 978-80-7290-700-7
6. GERMUŠKOVÁ, M.: *Literárny text v didaktickej komunikácii.* Prešov : FVPV PU, 2007. ISBN 978-80-8068-594-2
 7. HRIVŇÁKOVÁ, S.: *Načo je nám výtvarná výchova.* Nitra : PdF UKF, 2005. ISBN 80-8050-660-4
 8. MACHKOVÁ, E.: *Jak se učí dramatická výchova.* Praha : AMU, 2007. ISBN 978-80-7331-089-9
 9. MACHKOVÁ, E.: *Úvod do studia dramatické výchovy.* Praha : NIPOS, 2007. ISBN 978-80-7068-207-4
 10. MISTRÍK, E.: *Estetická výchova ako nástroj sebareflexie.* Bratislava : UK, 2016. ISBN 978-80-223-4207-0
 11. PRŠOVÁ, E.: *Aktivizácia žiakov metódami dramatickej výchovy.* Banská Bystrica : Metodické centrum, 2000. ISBN 80-8041-354-1
 12. READ, H.: *Výchova uměním.* Praha : Odeon, 1967 (bez ISBN)
 13. ROESELOVÁ, V.: *Řady a projekty ve výtvarné výchově.* Praha : Sarah, 1997 (bez ISBN)
 14. SCHILLER, F.: *Estetické úvahy o umění.* Bratislava : Tatran, 1985 (bez ISBN)
 15. SLAVÍK, J.: *Umění zážitku, zážitek umění (teorie a praxe artefiletiky).* 1. diel. Praha : PdF KU, 2001. ISBN 80-7290-066-8
 16. SLAVÍK, J. – WAWROSZ, P.: *Umění zážitku, zážitek umění (teorie a praxe artefiletiky).* 2. diel. Praha : PdF KU, 2004. ISBN 80-7290-130-3
 17. ŠUPŠÁKOVÁ, B.: *Projekty a alternatívne formy vo výtvarnej výchove.* Bratislava: Gradient, 1999. ISBN 80-967231-4-6
 18. UŽDIL, J.: *Medzi uměním a výchovou.* Praha : SPN, 1988 (bez ISBN)
 19. VALENTA, J.: *Metody a techniky dramatické výchovy.* Praha : Grada, 2008 ISBN978-80-247-1865-1
 20. ŽILKOVÁ, M. a kol.: *Praktická estetika.* Nitra : UKF, 2001. ISBN 80-8050-500-4
 21. ŽILKOVÁ, M. a kol.: *Súčasná tendencie v estetike a estetickej výchove.* Nitra : UKF, 2007. ISBN 978-80-8094-246-5

Učebnice:

1. BENEŠOVÁ, M. – KOLLÁROVÁ, D.: *Tvorivá dramatika pre stredné školy.* Bratislava : SPN, 2002. ISBN 80-08-03307-X
2. KRÍŽANOVÁ, D.: *Teória a metodika animačných činností pre stredné pedagogické školy, pedagogické a sociálne akadémie a pedagogické a kultúrne akadémie 1.* Bratislava : SPN, 2005. ISBN 80-10-0004-26-X
3. KRÍŽANOVÁ, D.: *Teória a metodika animačných činností pre stredné pedagogické školy, pedagogické a sociálne akadémie a pedagogické a kultúrne akadémie 2.* Bratislava : SPN, 2007. ISBN 978-80-10-0095-89
4. KUKURUGYOVÁ, R.: *Teória a metodika animačných činností pre stredné pedagogické školy, pedagogické a sociálne akadémie a pedagogické a kultúrne akadémie 3.* Bratislava : SPN, 2011. ISBN 978-80-10-01938-0
5. MISTRÍK, E.: *Umenie a kultúra pre 1. ročník gymnázií.* Prievidza : Združenie EDUCO, 2009. ISBN 978-80-8941303-8
6. MISTRÍK, E.: *Umenie a kultúra pre 2. ročník gymnázií.* Prievidza : Združenie EDUCO, 2009. ISBN 978-80-89413-04-5
7. MISTRÍK, E. – JANIKOVIČ, Z.: *Umenie a kultúra pre 3. ročník gymnázií.* Prievidza :

Združenie EDUCO, 20012. ISBN 978-80-89413-31-1

8. MISTRÍK, E.: *Základy estetiky a etikety*. Bratislava : SPN, 2019. ISBN 978-80-10-03446-8

Časopisy:

1. *Bibiana. Revue o umení pre deti a mládež*. Vydáva BIBIANA, medzinárodný dom umenia pre deti v Bratislave. (Online, 6. 2. 2020): <http://www.bibiana.sk/sk/archiv/digitalna-bibiana/revue-bibiana>
2. *International journal of education through art*. Vydáva INSEA. (Online, 6. 2. 2020) <http://www.insea.org/publications/international-journal-education-through-art>
3. *Kultura, umění, výchova*. Vydáva Pedagogická fakulta Univerzity palackého v Olomouci. (Online, 6. 2. 2020) http://www.kuv.upol.cz/index.php?seo_url=aktualni-cislo
4. *Múzy v škole. Časopis pre hudobnú, výtvarnú a estetickú výchovu*. Vydáva Fakulta humanitných vied a Pedagogická fakulta Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. (Online, 6. 2. 2020) www.muzyvskole.sk
5. *Výtvarná výchova. Časopis pro výtvarnou a obecně estetickou výchovu školní a mimoškolní*. Vydáva Pedagogická fakulta Karlovej Univerzity v Prahe. (Online, 6. 2. 2020) <http://pages.pedf.cuni.cz/vytvarnavychova/>

Východisko pre prácu s umením na webe:

1. ArtsEdge. J. F. Kennedy center for performing arts, Washington. (Online, 6. 2. 2020) <http://artsedge.kennedy-center.org/educators.aspx>
2. Getty Center for Education in the Arts, Los Angeles. (Online, 6. 2. 2020) <http://www.getty.edu>
3. International Society for Education through Art. (Online, 6. 2. 2020) www.insea.org
4. Česká sekce INSEA. (Online, 6. 2. 2020) <https://www.insea.cz/>

Negatívne príklady práce s umením:

1. *Celospoločenský program estetického rozvoje*. Praha : Ústav pro kulturně výchovnou činnost, 1989 (bez ISBN)
2. *Estetická výchova mládeže*. A. Macko (ed.). Bratislava : SPN, 1964 (bez ISBN)
3. JŮVA, V.: *Estetická výchova (vývoj – pojetí – perspektivy)*. Brno : Paido, 1995. ISBN 80-85931-12-5
4. KOLEKTÍV: *Estetická výchova pre stredné školy*. Bratislava : SPN, 2001. ISBN 80-08-01872-0
5. RAZUMNYJ, V. A.: *Estetická výchova*. Bratislava : Smena, 1975 (bez ISBN)